

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Військово-юридичний інститут

Кафедра цивільного процесу

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Цивільний процес»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»

Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2022

Силабус навчальної дисципліни «Цивільний процес» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 22 с.

Розробники:

Гусаров Костянтин Володимирович, доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільного процесу;
Жушман Максим Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного процесу;
Рожнов Олег Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного процесу

Затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу
(протокол № 8 від 08 червня 2022 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри цивільної юстиції та адвокатури
(протокол № 10 від 19 червня 2023 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри цивільної юстиції та адвокатури
(протокол № 8 від 17 травня 2024 р.)

Завідувач кафедри – Гусаров Костянтин Володимирович, доктор юридичних наук, професор

Дані про викладачів

Назва навчальної дисципліни	Цивільний процес
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Гусаров Костянтин Володимирович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільної юстиції та адвокатури
Контактний телефон	057 704-92-70
E-mail	k.v.gusarov@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій

Назва навчальної дисципліни	Цивільний процес
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Жушман Максим Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільної юстиції та адвокатури
Контактний телефон	057 704-92-70
E-mail	m.v.zhushman@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій

Назва навчальної дисципліни	Цивільний процес
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Рожнов Олег Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільної юстиції та адвокатури
Контактний телефон	057 704-92-70
E-mail	o.v.rozhnov@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій

Онлайн-консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
----------------------------	--

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Цивільний процес» спрямована на формування фахових компетентностей в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики. Її вивчення сприяє засвоєнню майбутніми фахівцями у сфері правоохоронної діяльності значення основних категорій цивільного процесуального права, змісту процесуальних інститутів, правових позицій Верховного Суду; оволодінню навичками правильного тлумачення норм цивільного процесуального права та практичного їх застосування при вирішенні конкретних судових справ; набуттю досвіду аналітичної роботи.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи знань про розгляд судами справ в порядку цивільного судочинства, реалізацію права на справедливий суд в контексті цивільної юрисдикції, особливості позовного та інших видів проваджень.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про цивільне процесуальне право як галузь права, його змістовне наповнення;
- засвоєння здобувачами вищої освіти значення базових категорій цивільного процесуального права, змісту основних процесуальних інститутів;
- розвиток умінь і навичок щодо аналізу нормативно-правових актів, які регулюють цивільні процесуальні правовідносини, набуття досвіду аналітичної роботи;
- опанування необхідним інструментарієм у сфері розгляду і вирішення судами спорів;

- оволодіння навичками правильного тлумачення норм цивільного процесуального права та практичного їх застосування при вирішенні конкретних судових справ.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія права», «Історія держави і права України», «Конституційне право України», «Цивільне право», «Трудове право».

Кореквізити: «Міжнародне право», «Основи господарського права», «Речове право», «Правова робота у правоохоронних органах та військових формуваннях», «Міжнародне гуманітарне право».

Постреквізити: «Процесуальні питання виконання судових рішень», «Соціальний захист та пенсійне забезпечення правоохоронців».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Демонструвати знання та розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у галузі цивільного процесу.

РН НД 2. Здійснювати оцінку та узагальнення інформації щодо ефективності правосуддя у цивільних справах та національної процесуальної системи.

РН НД 3. Виявляти тенденції розвитку галузі цивільного судочинства та цивільного процесу у контексті сталих та формалізованих практик розвитку сфери цивільної юстиції на національному та наднаціональному рівнях.

РН НД 4. Окреслювати алгоритми процесуальної діяльності у сфері цивільного процесу відповідно до правових статусів органів судової влади, учасників цивільного процесу та ефективно використовувати методи і способи діяльності згідно з їх правовими статусами з урахуванням положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики

Європейського суду з прав людини.

РН НД 5. Демонструвати знання та виокремлювати межі процесуальної правосуб'єктності суб'єктів процесуальної діяльності, форми її реалізації при розгляді цивільної справи з урахуванням міжнародних стандартів справедливого судочинства.

РН НД 6. Здійснювати планування правових результатів процесуальної діяльності з урахуванням положень п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

РН НД 7. Демонструвати професійні знання вчинення процесуальних дій у цивільному судочинстві відповідно до міжнародних стандартів здійснення правосуддя.

РН НД 8. Виокремлювати специфіку співвідношення інститутів та норм матеріального і процесуального права при здійсненні правосуддя з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

РН НД 9. Демонструвати аналіз і оцінку правового регулювання цивільного судочинства з точки зору дотримання принципів цивільного процесуального права з урахуванням найкращих практик Європейського Союзу у цій сфері.

РН НД 10. Застосовувати правила розмежування судової юрисдикції.

РН НД 11. Прогнозувати процесуальні наслідки оцінки доказів та її результати.

РН НД 12. Виявляти проблеми у застосовуванні універсальї позовної форми захисту права і його сучасних модифікацій та самостійно знаходити шляхи їх подолання.

Види навчальних занять та самостійна робота

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	

1.	Сфера цивільного процесу. Доступність правосуддя в цивільних справах і право на справедливий судовий розгляд.	Цивільне процесуальне право як галузь права. Стадії провадження.	4
2.	Принципи цивільного судочинства та їх система. Окремі принципи цивільного судочинства.	Засади цивільного судочинства.	4
3.	Цивільна юрисдикція. Підсудність цивільних справ.	Предметна, інстанційна та територіальна юрисдикція.	2
4.		Підсудність цивільних справ.	2
5.	Інститут сторін в цивільному судочинстві.	Сторони цивільного судочинства. Права та обов'язки сторін.	4
6.	Інститут сторін в цивільному судочинстві. Треті особи.	Види третіх осіб, підстави їх участі, права та обов'язки.	2
7.	Представництво в суді.	Види представництва в цивільному судочинстві. Повноваження представника в суді.	4
8.	Органи та особи, яким законом надано право звертатись до суду в інтересах інших осіб.	Підстави та форми участі в суді органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.	2
9.	Основи доказової діяльності в цивільному судочинстві.	Докази та доказування. Встановлення інформації, що має значення для вирішення справи.	2
10.	Право на звернення до суду та його реалізація. Підготовче провадження в структурі цивільного процесу.	Відкриття провадження по справі. Підготовче провадження.	4

11.	Розгляд справи по суті в суді першої інстанції. Судові рішення.	Стадія розгляду справи по суті. Судові акти.	4
12.	Непозовні та спрощені провадження. Перегляд та оскарження судових рішень.	Розгляд справи в порядку наказного провадження. Спрощене позовне провадження. Окреме провадження.	4
13.		Набрання рішенням законної сили. Стадії перегляду та оскарження судових рішень.	4

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів вищої освіти здійснюється у таких формах:

- підбір та аналітичне дослідження рекомендованої, нової навчальної та наукової літератури, тематичних актів законодавства України, статистичних даних, судової практики з вирішення цивільних справ;
- опрацювання конспектів лекцій;
- підготовка до практичних занять;
- розробка кейсів з питань застосування нормативно-правових актів судами;
- виконання практичних завдань;
- підготовка індивідуальних робіт (стаття, тези й ін.);
- самотестування;
- підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (виконання тестових завдань тощо);
- підготовка до іспиту згідно з переліком питань, що розроблені кафедрою, та ін.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Навчально-методичному посібнику для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Цивільний процес» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека»

спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність».

Види індивідуальних робіт, вимоги до виконання та критерії їх оцінювання закріплені у Положенні про види та критерії оцінювання індивідуальних робіт здобувачів вищої освіти кафедри цивільної юстиції та адвокатури.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 6 листопада 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
4. Земельний кодекс України : Закон України від 25 жовтня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
5. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 липня 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
6. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
7. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
9. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

10. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
11. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Література

Основна література

1. Курс цивільного процесу: Загальна частина : підручник. Ужгород : РІК-У, 2020. 808 с.
2. Науково-практичний коментар. Цивільний процесуальний кодекс України / за заг. ред. Н. Ю. Голубевої. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 838 с.
3. Практикум з цивільного процесу України : навч.-методичн. посіб. для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / за заг. ред. Н. В. Василюни, Ю. Д. Притики. Київ : ВД «Дакор», 2022. 324 с.
4. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина) : підручник / за ред. О. В. Гетманцева. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 412 с.
5. Цивільне процесуальне право : підручник / В. М. Коссак та ін. Київ : Право, 2020. 752 с.
6. Цивільний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар / за заг. ред. Н. В. Василюни, Б. І. Гулька, О. О. Кота. Київ : ВД «Дакор», 2021. 1028 с.

Додаткова література

1. Gusarov K., Popov O. Recognition of the fact of birth or death in the temporarily occupied territory under the rules of special proceedings. *Щорічник українського права: зб. наук. пр.* Харків : Право, 2021, № 13. С. 261–272.

2. Kaplina O., Zhushman M., Cherevatenko I. Judicial reforms in Ukraine: polishing procedures and their systemic role. *Cuestiones politicas*. 2021, Vol. 39, № 70. P. 757–768.
3. Komarov V., Tsvina T. International standard of access to justice and subject of civil procedural law. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2021, Vol. 28, № 3. P. 197–208.
4. Komarov V., Tsvina T. The Impact of the ECHR and the Case law of the ECtHR on Civil Procedure in Ukraine. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2021, № 1(9). P. 79–101.
5. Liber Amicorum Вячеслав Комаров / за ред. Т. В. Комарової. Харків : Право, 2020. 1192 с.
6. Кравцов С. О., Завгородня А. С., Точій А. О. Особливості використання електронних доказів у системі засобів доказування в цивільному процесі. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2021, № 4 (26). С. 220–224.
7. Мамницький В. Ю., Алексанян К. А., Діброва Т. А. Проблемні питання інституту малозначних справ за Цивільним процесуальним кодексом України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021, № 9. С. 79–82.
8. Цувіна Т. А. Єдність судової практики й механізми її забезпечення. Доступ до правосуддя в умовах сталого розвитку: до 30-річчя незалежності України : колективна монографія / за заг. ред. Ю. Притики та І. Ізарової. Київ : ВД «Дакор», 2021. С. 108–134.
9. Цувіна Т. А. Розумні строки судового розгляду як елемент права на справедливий судовий розгляд: підхід Європейського суду з прав людини. Строки. Позовна давність : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 142–160.
10. Шутенко О. В. Правове регулювання інституту сторін з позиції принципу балансу цивільних процесуальних правовідносин. *Слово Національної школи суддів*. 2021, № 1 (34). С. 90–102.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал «Судова влада України» - <http://court.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
5. Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільної юстиції та адвокатури. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/859-kafedra-tsyvilnoi-iustytysii-ta-advokatury.html>

НЕІК

Навчальний електронний інформаційний комплекс «Цивільний процес». URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1241>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично й активно працювати на них; брати участь в обговоренні дискусійних питань, використовувати наявні офіційні джерела, доктринальні напрацювання задля продуктивної полеміки та формування власної позиції щодо проблемних питань, які виникають під час здійснення судочинства по цивільних справах; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні кейсів; якісно виконувати письмові завдання тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язковою вимогою є дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/kodeks_akademichnoi%CC%88_dobrochesnosti-1.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки в навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції), а ноутбуки і планшети – для ведення конспектів лекцій і відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Цивільний процес» передбачає проведення поточного й підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни *на практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове чи експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсів, захист есе чи реферату за ініціативи здобувача освіти й ін. У ході практичного заняття здобувач може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0; 1; 1,5; 2);

- контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі виконання тестових завдань. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки здобувача до вивчення поточного матеріалу.

Протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують самостійну роботу, в тому числі, у формі підготовки *індивідуальної роботи*. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 10 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит.

Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й індивідуальної роботи, за якої здобувач допускається до складання іспиту, становить 25 балів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за результатами підсумкового контролю, становить 60 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів навчальної дисципліни «Цивільний процес» при підсумковому контролі у формі іспиту:

Поточний контроль				Індивідуальна робота здобувачів	Підсумковий контроль (іспит)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2				
п/з	тестове завдання	п/з	тестове завдання			
max 14	max 2	max 12	max 2	max 10	max 60	max 100

Критерії оцінювання (іспит)

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 2	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	1,5	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Тестове завдання	Max 2	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	1,5	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є незначна кількість помилок.
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	0,5	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

<p>Оцінка індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти:</p> <p>Наукова доповідь</p>	<p>Max 10</p>	<p>Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно, повно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Ґрунтовно вивчена сучасна вітчизняна та зарубіжна наукова література, нормативні джерела, судова практика, практика органів охорони правопорядку, офіційна статистика. Проведено соціологічне дослідження – опитування, анкетування тощо. Наведені посилання на використані джерела.</p> <p>Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота правильно структурована, має вступ (обґрунтування актуальності дослідження, постановка його мети та завдання), повно висвітлено стан наукової розробленості проблеми, наведено узагальнення наукової літератури, законодавства та інших джерел. Окрім викладення матеріалу робота містить власний авторський підхід до вирішення розглядуваної проблеми та висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.</p>
	<p>8</p>	<p>Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав основні сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові літературні джерела, законодавство, релевантну правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані інформаційні джерела.</p> <p>Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота добре структурована, має обґрунтування актуальності дослідження; висвітлюється загальний стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить аргументовані авторські висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.</p>
	<p>6</p>	<p>Послідовно та грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав незначну кількість сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових літературних джерел, законодавство, правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані джерела.</p> <p>Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота структурована, має обґрунтування актуальності дослідження, висвітлюється стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить окремі авторські висновки.</p>
	<p>4</p>	<p>Робота недостатньо структурована, не має послідовності та логічності викладення матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела.</p>

		Наявна незначна кількість посилань на судову та / або правозастосовну практику. Представлена робота не повністю відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася. Обрана тема є актуальною, але відсутній авторський підхід при дослідженні більшості питань.
	2	Робота недостатньо структурована, не має змістовної логічності у викладенні матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела, але не звернувся до правозастосовної практики. Представлена робота не в повній мірі відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, виконана неакуратно, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася; відсутні авторські висновки.
	Min 0	Представлена робота не відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня; містить ознаки академічної недоброчесності.
Реферат	Max 10	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	7	Переважна більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	3	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
	Min 0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).

Анотування прочитаної додаткової літератури з курсу	Max 4	<p>В роботі здійснена анотація обраних за погодженням з викладачем-науковим керівником джерел. Наведено бібліографічний опис анотованого джерела, надана характеристика його змісту, виділена головна ідея, ключові положення. Анотація містить не лише огляд прочитаного матеріалу, а й аналітичну позицію здобувача вищої освіти з приводу отриманої інформації.</p> <p>Здобувач продемонстрував уміння працювати з літературою, аналізувати норми чинного законодавства, використовувати наукові джерела та правозастосовну практику, робити обґрунтовані висновки. Анотація відповідає вимогам, які пред'являються до такого виду робіт. Вказуються причини обрання певної теми, джерел, робіт конкретних авторів, обґрунтовується актуальність теми, наводиться думка здобувача щодо усвідомленого матеріалу та формулюється висновок.</p>
	2	<p>Анотація здійснена поверхнево, містить лише огляд прочитаного матеріалу. Здобувач не продемонстрував уміння працювати з літературою, ґрунтовно аналізувати норми чинного законодавства, використовувати у необхідній кількості наукові джерела та правозастосовну практику, виокремлювати проблеми правозастосування та головну думку. Зроблені висновки не в повній мірі відображають зміст анотованого матеріалу або є помилковими.</p>
	Min 0	<p>Анотація містить лише загальний огляд дослідженого матеріалу. Зроблені висновки не відображають його зміст, є помилковими або містять ознаки академічного плагіату.</p>
Узагальнення правозастосовної практики	Max 10	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував 30-50 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів.</p> <p>Узагальнення належним чином оформлено, наведені посилання на джерела інформації, містить вступ, в якому вказується на актуальність та мету роботи, змістовну частину, яка структурує процесуальні документи відповідно до правової позиції, та висновки.</p> <p>У висновках зроблено акцент на проблемах правозастосування, наявності розбіжностей у тлумаченні норми та/або у правозастосуванні, недоліках і похибках у діяльності правозастосовних органів, існуванні прогалин у законодавстві, неоднаковості у тлумаченні оцінних понять тощо. Узагальнення ілюструється за допомогою презентації.</p>

	8	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 30 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів.</p> <p>Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина містить просте перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, не систематизовані належним чином проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно.</p> <p>У висновках вказано на проблеми правозастосування, наявність розбіжностей у тлумаченні норми та/або у правозастосуванні, недоліки та похибки правозастосовних органів, існування прогалин у законодавстві, неоднаковість у тлумаченні оцінних понять та ін.</p>
	6	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 20 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів.</p> <p>Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, належним чином не систематизовані проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не визначені проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці.</p>
	4	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 10 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів.</p> <p>Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, не систематизовані належним чином проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не виокремлено проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці, задля чого здійснювалося узагальнення.</p>
	2	<p>Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 5 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів.</p> <p>Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім,</p>

		змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, належним чином не систематизовані проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не виокремлено проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці, задля чого здійснювалося узагальнення.
	Min 0	Відсутній аналіз обраних судових рішень або відповідних процесуальних документів, викладено лише зміст зібраних матеріалів. Узагальнення належним чином не оформлене та не структуроване; не наведені посилання на використані джерела інформації.
Есе	Max 6	Есе виконано самостійно, сумлінно та добросовісно. Містить ключову ідею, що розкривається у змісті роботи на конкретних прикладах із судової практики, прецедентах Європейського суду з прав людини, підходах науковців, але з формуванням та наведенням автором власного ставлення до досліджуваного питання.
	4	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, містить методологічні помилки, недостатнє обґрунтування досліджуваного питання.
	2	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, не відповідає стилю есе, не містить авторського висновку щодо розглядуваного питання.
	Min 0	Тема есе не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Складання термінологічного словника	3	Здобувач вищої освіти повністю виконав завдання стосовно створення заздалегідь узгодженого переліку термінів, що відображають термінологію галузі (кількох галузей) знань або лексику спеціальної сфери. Складено список термінів, пов'язаних із певною тематикою дисципліни, що вивчається, та надано їх визначення. Підготовлений словник містить не менше 10 термінів. Здобувач спирався при підготовці словника на чинне законодавство, міжнародні нормативні акти, практику Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду, а також сучасну вітчизняну та зарубіжну наукову літературу за обраною темою.
Розробка схем, таблиць, діаграм	3	Розроблено схему, таблицю, діаграму на основі комплексного аналізу чинного законодавства, узагальнення правозастосовної практики, опанування літературних джерел з навчальної дисципліни, яку вивчає здобувач вищої освіти. Належна систематизація матеріалу дозволила ґрунтовно проаналізувати взаємозв'язки, відмінності тощо. Цей вид індивідуальної роботи

		бажано проілюструвати презентацією, що значно підвищує її ілюстративність. Робота виконана акуратно, ретельно, ґрунтовно, самостійно.
Створення презентації	3	За допомогою програми Microsoft PowerPoint або за вибором здобувача іншого зручного програмного забезпечення підготовлено презентацію однієї з тем навчальної дисципліни, що вивчається. Подача матеріалу повинна бути динамічною, цікавою, ілюстративною, з використанням різних видів зображень. Презентація має містити не менше 10 слайдів та повністю розкривати питання.
Створення короткометражного фільму	10	Презентується фільм тривалістю не менш 2-3 хвилин аудіо-відео або відео контенту. Сюжет фільму ґрунтується єдиною метою, містить ідею, яка заздалегідь обговорена з науковим керівником. Фільм виконаний якісно, звук чіткий, є доступним для перегляду.
Написання та опублікування наукової статті	10	Наукова стаття є логічно завершеною, ґрунтовною, в ній досліджено найбільш актуальні проблеми чи певне питання, яке є важливим для поглиблення знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни, що ним вивчається. Стаття має науковий стиль викладу. Змістовно їй притаманні точність, зрозумілість, зв'язаність (логічна несуперечливість), цілісність, грамотність, довершеність матеріалу та його високий науковий рівень. Структурні елементи статті відповідають вимогам видання, до якого вона подається. Максимальний бал виставляється за умови опублікування підготовленої статті видавництвом.
Написання та опублікування тез доповіді на конференції	5	Тези виступу на науково-практичній чи науковій конференції відповідають вимогам, які висуваються до такого виду роботи. Вони лаконічно формулюють ключові моменти, що презентують доповідь, з якою здобувач вищої освіти виступив або бажає виступити на конференції. Тези оформлені відповідно до вимог, що висуваються організаторами конференції чи видавництвом. Максимальний бал виставляється за умови їх опублікування.
Іспит	Max 60	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.

	55	<p>1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
	50	<p>1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповідях суттєвих помилок.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
	45	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповідях за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.</p>
	40	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Помилки у відповідях за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>
	35	<p>1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність помилок у відповідях на питання.</p>
	Min 0	<p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.</p>

Шкала підсумкового педагогічного контролю (іспит)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34